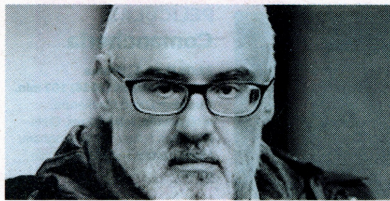

La mirada des de Barcelona

PER **JORDI CERVERA**
@JordiCervera

EL DELTA QUE MOR LA SOLITUD CREATIVA DE BUDA

Periodista

Jordi Cervera ha publicat més de 50 llibres de poesia, assaig i narrativa, i ha guanyat diversos premis entre els quals destaca l'Edebé de literatura juvenil. Li agrada el Trinaranjus i llegir a l'ombra fresca d'una morera.

El 'Delta' de Gabi Martínez és un llibre monumental, excels, insòlit, magnètic, ric, reflexiu, intens i fascinant. Es podria dir que, a la manera dels antics, és el llibre dels llibres per tot el que obliga a reflexionar

L'escriptor Gabi Martínez (Barcelona, 1971) a més de ser l'autor de llibres com *Només els gegants* o *Un cambio de verdad*, és el director del Festival de literatura de natura Literatura i es va proposar passar un any a l'extrem habitat més oriental del Delta de l'Ebre. El projecte va guanyar la primera beca Finestres d'assaig i el resultat és un llibre que ha publicat Ara Llibres en traducció de Maria Climent.

Fins aquí la part informativa, però seria un resum pobre i paupèrrim del que en realitat amaga *Delta*. Martínez agafa com a punt d'inspiració *The Outermost House*, on el nord-americà Henry Beston explica l'aventura de construir un cas a l'últim faralló de Cap Cod per passar-hi alguns dies, però un cop instal·lat va decidir quedar-se un any.

Doncs bé, val a dir que el *Delta* de Gabi Martínez és un llibre monumental, excels, insòlit, magnètic, ric, reflexiu, intens i fascinant. Es podria dir que, a la manera dels antics, és el llibre dels llibres per tot el que inclou, per tot el que explica, per tot el que suggereix, per tot el que obliga a reflexionar i a repensar. Qui sap, potser hi té a veure que el *Delta* és una terra salvatge, bella i amenaçada que estimo, però no crec que sigui només això. A més de la crònica detallada d'un any a la Pantena, la construcció més a l'est de l'Illa de Buda, és, sens dubte, un llibre d'aventures, d'aventures sense estridències, però amb la capacitat de mantenir l'interès per allò que ha de passar, per com s'anirà desenvolupant la trama. De manera més obvia és un assaig, seriós, documentat, amb

tot el que cal saber sobre la recessió del Delta, sobre la manca d'al·luvions, que vindria a ser l'ofec progressiu de la vida, la pèrdua lenta i inexorable de la riquesa, de totes les riqueses ancestrals.

També és una novel·la costumista que ens permet saber qui viu al Delta, com és la seva vida de cada dia, com hi ha arribat, qui és la seva família, les relacions bones, dolentes i regulars que mantenen els uns amb els altres, com estimen, què estimen i com és que, a més i per damunt de qualsevol altra consideració, s'estimen aquella terra ferotge, exuberant i melancòlica.

L'autor es va proposar passar un any a l'extrem habitat més oriental del delta de l'Ebre

És una novel·la costumista que ens permet saber qui viu al Delta, com és la seva vida

És, no cal ni dir-ho, un llibre de poesia que, com ja va dir Gerard Vergés, parla d'un riu mític i remorós, d'un riu entre canyars, domèstic, de la verdor d'un delta immens (cada dia que passa menys immens), dels vols d'ibis, del flamenc rosat; sí, un llibre de poesia amb una poètica agrest, bella però un punt esquerra i sempre indòcil i rebel, capaç de revoltar-se i convertir la poesia en caos sense perdre mai la bellesa final de la destrucció.

També és un llibre d'estadística, que ens parla de com les 750.000 foges dels anys vuitanta s'han convertit ara en setze mil; de com a principis del segle XX, el Delta avançava deu metres cada any i ara, al llarg dels últims anys ha patit una regressió de tres-cents metres; de com el 1877 el delta de l'Ebre rebia trenta milions de tones de sediments a l'any i que ara, després de la construcció de pantans al llarg del recorregut del riu, s'han convertit en només 159.000.

I, només faltaria, és un llibre de zoologia que ens parla de la mítica anguila, un animal carregat de llegendes i de misteris, dels cavalls de la Camarga (que il·lustren la portada amb una meravellosa fotografia de Rodney Burriel), que van substituir els antics ramats de toros. També dels invasors, del cranc blau, del cargol poma i dels milers i milers de flamencs, protagonistes de les imatges més bucòliques i, per contra, malson de tots els que han de viure de l'arròs i de les collites d'aquella terra complexa.

I un llibre de política que explica com l'administració vol convertir-ho tot en parc natural, una manera clara de rebre subvencions, prohibint que els habitants del Delta practiquin la cacera, la pesca i complicant força la vida quotidiana. I un llibre profètic que anuncia amb el so estrident de les trompetes de Jericó, la mort del Delta, la pèrdua progressiva d'espai, la victòria del mar sobre els aiguamolls i sobre la terra.

I per damunt de tot és un llibre amic que s'enganxa al cor, que t'obliga a fer-lo teu fins que es transformi en alè i que ens en fa entendre el que diu Gabi Martínez: «Un delta no és més que un lloc on alguna cosa arriba i la resta comença».